

UNIVERSITEIT TWENTE.

Drienerlolaan 5
7522 NB Enschede

Postbus 217
7500 AE Enschede

www.utwente.nl

Aan het College van Bestuur

uw kenmerk
ons kenmerk UR 18-142
datum 28 augustus 2018
bijlage(n)
cc.
onderwerp Advies TOM-evaluatie

telefoon 053 - 489 2027
fax
e-mail g.w.m.oldeengberink@utwente.nl

Geacht College,

Op 21 augustus jongstleden hebben wij het conceptrapport van de TOM-evaluatie ontvangen. De evaluatievraag is als volgt opgesteld: 'Wat zijn de aanbevelingen voor de doorontwikkeling van het Twents Onderwijsmodel terugkijkend op het curriculum wat werd beoogd, hoe het is uitgevoerd en wat er is bereikt?' Deze vraag doet vermoeden dat in de evaluatie al oplossingen worden bedacht voor de gevonden problemen, terwijl onzes inziens het primaire doel van de evaluatie moet zijn vast te stellen of de oorspronkelijke doelstellingen behaald zijn en wat de bijkomende gevolgen zijn van de invoering van het Twents Onderwijsmodel. Verderop in deze brief zullen wij dit nader toelichten aan de hand van de relatie tussen de invoering van TOM en werkdruk.

Er is voor gekozen om het rapport te baseren op de kwartievaluaties en geen nadere informatie in te winnen bij verschillende stakeholders. Onzes inziens is deze aanpak problematisch vanwege de volgende aspecten:

1. Er is geen curriculumevaluatie uitgevoerd, hetgeen wel van belang is aangezien TOM een geheel nieuwe opzet van alle curricula impliceert. Binnen dat kader is evaluatie van de samenhang binnen opleidingen relevant, zo niet noodzakelijk. Ook wordt er in de evaluatievraag verwezen naar de evaluatie van het gehele curriculum. De Universiteitsraad acht het belangrijk dat dit niet in losse modules wordt bekeken, maar in samenhang.
2. De evaluatie vindt voornamelijk plaats op basis van kwantitatieve data, ondanks het aandringen van de Universiteitsraad om ook kwalitatieve data uit gesprekken met de staf en de studenten te analyseren en in de evaluatie te betrekken.
3. De kwartievaluaties hebben vaak een lage en wellicht selectieve respons. De vraagstelling in deze evaluaties is niet altijd neutraal. De Universiteitsraad vraagt zich dan ook af of op basis van de kwartievaluaties een correct totaalbeeld gegeven kan worden van de situatie omtrent TOM.

Het College gaf eerder aan niet dezelfde geluiden uit de organisatie op te vangen die de Universiteitsraad ter tafel brengt. Is dit wellicht de oorzaak hiervan?

4. Door enkel gebruik te maken van kwartievaluaties kunnen bijkomende en eerder onvoorziene gevolgen van de invoering van TOM verdrongen worden. Om deze reden is het zaak niet enkel de evaluaties te baseren op de reeds uitgevoerde evaluaties, maar ook het gesprek aan te gaan met studenten, docenten en OLC's.

De Universiteitsraad ziet dan ook graag dat er in de evaluatie teruggerepen wordt op gesprekken met studenten, docenten en OLC's waarin aandacht besteed wordt aan curriculumevaluatie en de onvoorziene gevolgen van de implementatie van TOM. De noodzaak van een dergelijke diepgaande aanpak moge blijken uit het volgende voorbeeld.

Recentelijk is de problematiek rond werkdruk en werkstress onder studenten in de publiciteit gebracht door betrokken huisartsen en psychologen: bij veel hoger onderwijsinstellingen, en in het bijzonder aan de UT, is sprake van een toenemend probleem. Nu de TOM-evaluatie-aanpak voorligt, lijkt het verstandig de relatie tussen het onderwijsbeleid en werkdruk/stress extra aandacht te geven, niet alleen de werkdruk onder studenten, maar ook die onder docenten.

Voor de factoren die werkdruk/stress veroorzaken kunnen, vanuit de universiteit gezien (dus persoonlijke en individuele omstandigheden buiten de discussie houdend), externe en interne factoren worden onderscheiden:

1. externe factoren zijn voor studenten: de overheidsmaatregelen ten aanzien van BSA, harde knip en invoering leenstelsel en de maatschappelijke druk om "excellente onderwijsprestaties" te leveren;
2. externe factoren voor medewerkers: substantiële vermindering van bekostiging per student, waardoor met minder docenten meer studenten "bediend" moeten worden en daarnaast de toenemende druk door het moeten binnenhalen van onderzoeksprojecten en -prijzen.

Aan deze externe factoren kunnen universiteiten alleen indirect iets proberen te doen. Waar universiteiten concreet wat aan kunnen doen, is de wijze waarop middelen en mensen ingezet worden en de doelstellingen in het eigen onderwijs- en onderzoeksbeleid. De doelstellingen van het bachelor onderwijs (TOM) liggen nu voor om geëvalueerd te worden en het verband met werkdruk/stress is dan evident.

1. De uitgangspunten "fulltime en nominaal studeren", de 15 EC-alles-of-niets regel, de invulling van het UT-BSA-beleid, de beperkte mogelijkheden voor activisme en de afhankelijkheid van studenten in de projecten zijn specifieke UT-factoren die (mogelijk) werkdruk- en werkstress-verhogend werken voor studenten.
2. Initieel was 10% bezuiniging op onderwijs de doelstelling maar een (veel) hogere instroom, de introductie van module-coördinatoren, meer contacturen en meer arbeidsintensieve docenttaken (zoals projecten) lijken het omgekeerde te hebben bewerkstelligd.

UNIVERSITEIT TWENTE.

Bovenstaande maakt dat de Universiteitsraad het College van Bestuur ten aanzien van de evaluatie zou moeten adviseren om niet alleen "sec" de doelstellingen, zoals "verhogen van de studiesnelheid" en de "10% bezuiniging op onderwijs" te evalueren, maar ook de gevolgen van het specifieke UT-beleid, bovenop de externe factoren, dient te analyseren: wat is de "winst" die we ermee behalen en wat zijn de gevolgen voor het welbevinden van studenten en personeel?

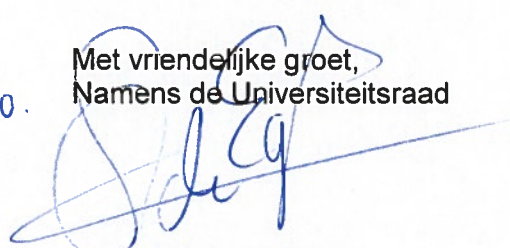
Als laatste willen we een passage uit het conceptrapport aanstippen. Als een van de recente ontwikkelingen in het Hoger Onderwijs wordt Flexibilisering genoemd. De conceptrapportage geeft aan dat er al enkele flexibelere manieren van toetsing mogelijk zijn in het TOM. Uit de kwartievaluaties komt echter al naar voren dat er weinig ruimte is voor flexibiliteit en eigen indeling van het onderwijs. Parttime studeren is bijvoorbeeld nog steeds niet mogelijk in het TOM. In de analyse van de SEQ komt naar voren dat studenten redelijk tevreden zijn over de mate waarin zij hun eigen manier van leren en eigen planning kunnen maken. Hierbij wordt echter niet meegenomen dat een groot aantal studenten een uitzondering heeft op het TOM-programma en er veel ad hoc flexibiliteit geboden wordt. De Universiteitsraad is dan ook benieuwd naar de definitie van flexibiliteit die het College aanhoudt.

Kortom, voor een bruikbare evaluatie dient wat ons betreft meer aandacht besteed te worden aan gesprekken met verschillende stakeholders, een diepgaandere analyse van doelstellingen en bijkomende gevolgen, en evaluaties op curriculumniveau.

De Universiteitsraad adviseert:

- gesprekken te voeren met studenten, docenten en OLC's;
- diepgaandere analyses uit te voeren op de doelstelling en de bijkomende gevolgen van TOM;
- curriculumevaluaties te organiseren.

i.o.
Met vriendelijke groet,
Namens de Universiteitsraad

dr.ir. H. Wormeester
Voorzitter